

Oponentský posudek na diplomovou práci Arny Dusíkové
HOLOKAUST OČIMA VINÍKŮ

Strukturovaný obsah práce má v zásadě dvě dominantní části. První tvoří obecné pojednání o „pojmu vina“ (s. 11–21), druhou rozbor devíti vybraných literárních děl, různě tematizujících zločiny nacistického režimu, resp. jeho jednotlivých představitelů (s. 31–86). Práce je ve své skladbě promyšlená, formulačně je zvládnuta solidně (drobné nejasnosti není nutné zmiňovat) a autorka se po celou dobu drží vytčeného tématu, což není tak samozřejmé konstatování, jak na první pohled vypadá.

Základní připomínky nebo námítky, které se nad jejím textem vnučují, jsou tyto:

(1) Jakkoli považuji za dobrý nápad podat výklad o vině v pojetí teologickém, sociologickém a psychologickém, odvíjí se celý tento úsek s oporou v pracích psychologických a sociologických (Kocvrlichová, Vodáková), které tuto metafyzickou kategorii probírají poněkud instrumentálním až instruktážním způsobem, a na myšlenkově náročný rozvrh tématu v podstatě resignují. Základní spis této problematiky, *Otázka viny* (1946) Karla Jasperse, slouží jako podstatná inspirace ve zdařilém *Závěru* (s. 87–95) diplomové práce, a lze jen litovat, že se o něj autorka v úvodních pasážích kromě zmínky na s. 19–20 neopřela výrazněji.

(2) Výběr literárních děl není nijak zdůvodněn. Jsou zvolené tituly výlučnými tematickými počiny napsanými nebo přeloženými do češtiny, nebo zastupují svým typem početnější objem literatury s tématem viníka na holocaustu? Řekl bych, že i v češtině je takových děl více. Rozhodně mi nejde o encyklopedický výčet nebo tzv. morfologii žánru, ale jen o to, aby autorka takto vymezené práce zdůvodnila svou volbu.

(3) Rozbor jednotlivých titulů je podniknut na vyrovnané úrovni, diplomantka neztrácí ze zřetele tematický důvod, kvůli kterému vybrané knihy čte, a oprávněně sleduje v první řadě vypravěčské hledisko, prostřednictvím něhož se nám látka podává – s jednou výjimkou, a to je rozlišování literatury „beletristické“ a „faktografické“. Autorka je zmiňuje (např. s. 8, 44), ale neprecizuje, nevykládá. Výsledky jejích výzkumů, kladoucí vedle sebe např. text Merleův a Höbův, bez hlubší precizace žánrové odlišnosti (zákonitostí různého druhu mimese, stejně jako faktu, že i v tzv. dokumentární literatuře máme co dělat s literárním vyprávěním a jeho strategií) trochu ztrácejí na výpovědní hodnotě.

Diplomovou práci ovšem doporučuji k obhajobě a z výše uvedených důvodů navrhuji hodnocení „velmi dobře“.

Michael Špirit

Praha, 14. 9. 2009